

UCHWAŁA NR

RADY MIEJSKIEJ W SKAWINIE

z dnia 2021 roku

w sprawie akceptacji dla działań zmierzających do wprowadzenia zakazu spalania paliw stałych niestanowiących biomasy w budynkach na terenie Gminy Skawina od 01 stycznia 2030 roku.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 roku, poz. 713 z późn. zm.), art. 96 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 roku poz. 1219 z późn. zm.) Rada Miejska w Skawinie uchwała, co następuje:

§ 1

W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, Rada Miejska w Skawinie akceptuje i popiera działania zmierzające do wprowadzenia zakazu spalania paliw stałych niestanowiących biomasy o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20% w budynkach na terenie Gminy Skawina od 01 stycznia 2030 roku.

§ 2

Rada Miejska w Skawinie akceptuje i popiera działania zmierzające do wprowadzenia zakazu spalania paliw stałych, o których mowa w art. 7 ust. 7a ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw oraz biomasy o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% do 31 grudnia 2029 roku.

§ 3

Rada Miejska w Skawinie pozytywnie opiniuje projekt uchwały Sejmiku Województwa Małopolskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze Gminy Skawina ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 4

Rada Miejska w Skawinie apeluje do Sejmiku Województwa Małopolskiego o wprowadzenie od 01 stycznia 2023 roku zakazu eksploatacji instalacji wskazanych w § 2 pkt 1 załącznika do niniejszej Uchwały, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 roku niespełniających wymagań w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012 niezależnie od tego jaki rodzaj dopuszczonego paliwa stałego jest w nich spalany.

§ 5

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Skawina.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Skawinie

Ewa MASŁOWSKA

Kierownik Wydziału
Grzegorz Horwacik

Załącznik do Uchwały Nr/...../21
Rady Miejskiej w Skawinie
z dnia 2021 roku

(projekt)

UCHWAŁA Nr

SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO z dnia 2021 r.

**w sprawie wprowadzenia na obszarze Gminy Skawina ograniczeń
w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw**

Na podstawie art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.) w związku z art. 96 ust. 1, 6, 7 i 9 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), uchwała się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§1

1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych Gminy Skawina wprowadza się ograniczenia i zakazy określone niniejszą uchwałą.

2. Ilekroć w niniejszej uchwale jest mowa o:

- 1) **rozpoczęciu eksploatacji instalacji** - należy przez to rozumieć pierwsze uruchomienie w miejscu obecnego użytkowania.
- 2) **paliwach stałych** – należy przez to rozumieć paliwa stałe w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt. 4a z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (t.j. Dz.U z 2021 poz.133),
- 3) **biomasie** – należy przez to rozumieć biomasę pozyskaną z drzew i krzewów *oraz* roślinną z rolnictwa.
- 4) **Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189** – należy przez to rozumieć Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe (Dz.U.U.E.L.2015 r. Nr 193, poz.100),
- 5) **Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185** – należy przez to rozumieć Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe (Dz.U.U.E.L.2015 r. Nr 193, poz.1).

§2

Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.), w szczególności kocioł, kominek i piec, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- 2) wydzielają ciepło poprzez:
 - a) bezpośrednio przenoszenie ciepła lub
 - b) pośrednio przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy lub
 - c) pośrednio przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza.

§3

Podmiotami, dla których wprowadza się zakazy są podmioty eksploatujące instalacje wskazane w §2.

Rozdział 2

Ograniczenia dotyczące rodzaju paliw

§4

1. W instalacjach wskazanych w § 2 do 31 grudnia 2029 r. zakazuje się spalania:
 - 1) paliw stałych, o których mowa w art. 7 ust. 7a ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw,
 - 2) biomasy o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.
2. W instalacjach wskazanych w § 2 od dnia 1 stycznia 2030 r. zakazuje się spalania paliw stałych innych niż biomasa o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%.

Rozdział 3

Ograniczenia dotyczące instalacji, w których następuje spalanie biomasy

§5

W przypadku instalacji, o których mowa w §2, których eksploatacja rozpoczęła się lub rozpocznie się przed 1 stycznia 2023 r., dopuszcza się spalanie biomasy o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, jeżeli:

- 1) W przypadku instalacji wskazanych w §2 pkt 1, spełnione są łącznie następujące warunki:
 - a) spalanie paliwa zachodzi w instalacjach, które zapewniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189,
 - b) umożliwiają wyłącznie automatyczne podawanie paliwa, za wyjątkiem instalacji zgazowujących paliwo
- 2) W przypadku instalacji wskazanych w §2 pkt 2 spalanie paliwa zachodzi w instalacjach, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185.

§6

1. W przypadku instalacji, o których mowa w §2, których eksploatacja rozpocznie się po 31 grudnia 2022 r., dopuszcza się spalanie biomasy o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, jeżeli:

1) W przypadku instalacji wskazanych w §2 pkt 1 spełnione są łącznie następujące warunki:

a) spalanie paliwa zachodzi w instalacjach, które zapewniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189, przy czym emisje cząstek stałych dotyczące sezonowego ogrzewania pomieszczeń, o których mowa w lit. c pkt 1 tegoż załącznika nie mogą przekraczać 20 mg/m³.

b) umożliwiają wyłącznie automatyczne podawanie paliwa, za wyjątkiem instalacji zgazowujących paliwo

2) W przypadku instalacji wskazanych w §2 pkt 2 spełnione są łącznie następujące warunki:

a) spalanie paliwa zachodzi w instalacjach z zamkniętą komorą spalania, spełniających minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185,

b) spalanie zachodzi w instalacjach wyposażonych w mechaniczną regulację temperatury w pomieszczeniu za pomocą termostatu lub elektroniczną regulację temperatury w pomieszczeniu

2. Postanowienia ust. 1 pkt. 2 nie dotyczą instalacji wymienionych w art. 1 ust. 2 Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185. Instalacje te mogą być eksploatowane po spełnieniu warunków wskazanych §5 pkt. 2 bez względu na moment rozpoczęcia eksploatacji.

Rozdział 4

Ograniczenia dotyczące instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych innych niż biomasa

§7

W przypadku instalacji, o których mowa w §2, zakazuje się spalania paliw stałych innych niż biomasa o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, chyba że ich eksploatacja rozpoczęła się przed 1 stycznia 2022 roku.

Rozdział 5

Obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji uchwały.

§8

Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełniania wymagań określonych w §5 - 7 niniejszej uchwały poprzez przedstawienie dokumentów potwierdzających spełnienie tych wymagań, w szczególności:

1) dokumentacji z badań,

2) dokumentacji technicznej urządzenia,

3) instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 oraz w punkcie 3 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185.

§9

Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spalania paliwa spełniającego wymagania określone w § 4 ust. 1 pkt 1) niniejszej uchwały poprzez przedstawienie organom uprawnionym do kontroli świadectwa jakości paliwa stałego, o którym mowa w art. 6c ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

Rozdział 6
Przepisy zmieniające

§10

W uchwale Nr XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 787) §1 pkt. 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa małopolskiego z wyłączeniem Gminy Miejskiej Kraków, Gminy Skawina wprowadza się ograniczenia i zakazy określone niniejszą uchwałą.”

Rozdział 7

Przepisy końcowe

§ 11

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Małopolskiego.

§12

1. Uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. z następującymi wyjątkami:

1) dla instalacji wskazanych w § 2 pkt. 1, niezależnie od tego jaki rodzaj dopuszczonego paliwa stałego jest w nich spalany, będą obowiązywać wymagania wskazane w § 5 pkt. 1:

- a) od dnia 1 stycznia 2023 r. dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r. niespełniających wymagań w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012,
- b) od dnia 1 stycznia 2027 r. dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r. spełniających wymagania w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012.
- c) od dnia 1 stycznia 2027 r. dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r. spełniających wymagania w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012.

2) instalacje wskazane w § 2 pkt. 1, niezależnie od tego jaki rodzaj dopuszczonego paliwa stałego jest w nich spalany, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r. spełniające wymagania w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012 – mogą być eksploatowane do końca żywotności technicznej urządzenia, z zastrzeżeniem § 4 ust. 2.

3) dla instalacji wskazanych w §2 pkt 2 będą obowiązywać wymagania wskazane w § 5 pkt. 2:

- a) od dnia 1 stycznia 2023 r. dla instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych innych niż biomasa o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r.
- b) od dnia 1 stycznia 2023 r. dla instalacji, w których następuje spalanie wyłącznie biomasy o wilgotności w stanie roboczym nie wyższej niż 20%, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., chyba że instalacje te będą:

- osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80% lub

- zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185.

Kierownik Wydziału

Grzegorz Holcwik

UZASADNIENIE

Poziomy pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀ w Gminie Skawina odbiegają znacząco od zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), która rekomenduje średnioroczne stężenie poniżej 20 µg/m³. Tymczasem w ubiegłym roku na stacji monitoringowej GIOŚ w Skawinie przy ul. Ogrody **średnioroczne stężenie pyłów PM₁₀ wyniosło 36 µg/m³**, na stacji Instytutu Podstaw Inżynierii Środowiska Polskiej Akademii Nauk (IPIŚ PAN) na Stadionie Miejskim w Skawinie 38 µg/m.

W przypadku poziomu benzo(a)pirenu w powietrzu pomiary realizowane przez IPIŚ PAN wskazały średnioroczne stężenie na poziomie 6,59 ng/m³ przy poziomach dochodzących **nawet do 35 ng/m³** (maksymalne stężenia osiągane były w okresie grzewczym). W przypadku benzo(a)pirenu za wartość bezpieczną dla zdrowia i życia uznaje się średnie roczne stężenie na **poziomie 1 ng/m³** (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu). **W Skawinie wartość ta przekroczona jest ponad 6-krotnie, co przekłada się na ekspozycję porównywalną z czynnym paleniem tytoniu.** Badania epidemiologiczne potwierdzają zależność między ekspozycją na podwyższony poziom benzo(a)pirenu a zachorowalnością na nowotwory. Okazuje się, że działa on mutagennie na ludzkie komórki, dlatego może powodować raka. Ta rakotwórcza substancja zwiększa ryzyko nowotworów, w tym raka płuc, przewodu pokarmowego, okrężnicy, wątroby, pęcherza moczowego i skóry (liczne badania naukowców m.in. Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu). Stąd też już w 2017 r. czterdziestu lekarzy prowadzących praktyki na terenie Gminy Skawina wystąpiło z apelem o skuteczne ostrzeżenie mieszkańców gminy Skawiny przed niebezpieczeństwem zanieczyszczenia powietrza oraz o rzetelne informowanie o zagrożeniu smogowym oraz zalecanych środkach ostrożności. Zły stan jakości powietrza i wpływ na niego „kopciuchów” zgłaszany jest również przez mieszkańców którzy wskazują na budynki które emitują „duszący dym, smród” z budynków ogrzewanych węglem. W 2020 r. do Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie wpłynęło ok. 100 takich zgłoszeń.

Jak dowodzą analizy przeprowadzone w 2021 r. przez Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie, średnie stężenie benzo(a)pirenu w sezonie grzewczym w Krakowie spadło w latach 2014 - 2020 o aż 42,82%. Jednocześnie w przypadku pozostałej części województwa, bez uwzględnienia Krakowa, średnia ta wzrosła o 14,41%. Do tak znaczącej redukcji w Krakowie przyczynił się niewątpliwie zakaz spalania paliw stałych wprowadzony w 2019 r. Jak wskazano wyżej, spalanie paliw stałych w sektorze komunalno-bytowym odpowiada za niemal 100% emisji benzo(a)pirenu. Znacząca poprawa jakości powietrza na terenie Krakowa potwierdza słuszność wprowadzania dodatkowych ograniczeń związanych z eksploatacją urządzeń na paliwa stałe, szczególnie węgla, który przed wprowadzeniem zakazu był wykorzystywany do celów grzewczych w wielu gospodarstwach domowych na obszarze Krakowa. Działania te oraz ich efekty stanowią motywację do podejmowania dodatkowych inicjatyw związanych z ograniczeniem wykorzystaniem instalacji grzewczych zasilanych paliwami stałymi.

W Polsce rocznie umiera 45 tys. osób z powodu smogu. Dlatego też poziom zanieczyszczeń powietrza mających wpływ na zdrowie ludzi ma przełożenie na długofalowe strategie Polski. W Polityce energetycznej Polski do 2040 r., przyjętej przez Radę Ministrów 2 lutego 2021 r., założono **odejście od możliwości spalania węgla w domach jednorodzinnych już od 2030 r.** oraz że do pokrywania potrzeb cieplnych w sposób indywidualny powinno wykorzystywać się źródła o możliwie najniższej emisyjności np. pompy ciepła.

W Gminie Skawina realizowane są działania mające na celu zmniejszenie poziomu pyłów i emisji z budynków jednorodzinnych poprzez wymianę starych nieefektywnych „kopciuchów” na rzecz niskoemisyjnych źródeł ciepła połączonych również z termomodernizacją budynków, aby zmniejszyć zapotrzebowanie na ciepło i obniżyć koszty jego ogrzewania.

Obecnie na podstawie posiadanych danych zgromadzonych z różnych źródeł szacuje się, że na terenie Gminy Skawina:

- 2382 budynków ogrzewanych jest paleniskami / kotłami nie spełniającymi wymagań co najmniej klasy 3 według normy PN-EN 303-5:2012
- 907 budynków ogrzewanych jest paleniskami / kotłami spełniającymi wymagania klasy 3 według normy PN-EN 303-5:2012
- 271 budynków ogrzewanych jest paleniskami / kotłami spełniającymi wymagania klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012
- 335 budynków ogrzewanych jest paleniskami / kotłami spełniającymi wymagania klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012
- 5171 budynków ogrzewanych jest paleniskami / kotłami spełniającymi wymagania dyrektywy ws. ekoprojektu w tym budynków ogrzewanych kotłami na węgiel - 452.

W latach 2016 – 2020 przy pomocy środków dystrybuowanych przez Gminę Skawina zostało wymienionych 1484 kopciuchów. W kolejnych latach udzielania dotacji do wymiany starych źródeł ciepła na paliwa stałe największym zainteresowaniem cieszyły się kotły gazowe. Ma to swoje uzasadnienie w pokryciu siecią gazową na terenie naszej gminy – wynosi ona 83% Czynnich przyłączy w 2020 r. (dane PSG) do budynków mieszkalnych na terenie gminy było 6724 szt.

Należy podkreślić że **wdrażaniu ograniczeń towarzyszy realizacja programów redukujących zużycie energii aby minimalizować zjawisko ubóstwa energetycznego oraz nie powodować zwiększania się kosztów ogrzewania przy zmianie źródła ciepła**, dlatego na terenie Gminy Skawina udzielana jest pomoc w ramach środków:

- budżetu Gminy Skawina oraz Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020 (wymiana „kopciuchów” na podłączenie do sieci ciepłowniczej, kotły gazowe, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne) – program realizowany bez stosowania jakichkolwiek kryteriów ograniczających – każdy mieszkaniec może pozyskać dotację na nowe niskoemisyjne źródło ciepła,
- programu STOP SMOG (wymiana „kopciucha” na nowe źródła ciepła, ocieplenie ścian, ocieplenie poddasza lub dachu, wymiana okien i drzwi, ocieplenie piwnic, rekuperację, fotowoltaikę – poziom pomocy wynosi 90% wartości inwestycji – wkład mieszkańca wynosi 10% który może wpłacić lub odpracować na rzecz gminy) – program dotyczy osób o niskich dochodach – średniomiesięcznie 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym i 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym,
- programu Czyste Powietrze (wymiana „kopciucha” na nowe źródła ciepła, ocieplenie ścian, ocieplenie poddasza lub dachu, wymiana okien i drzwi, ocieplenie piwnic, rekuperację, fotowoltaikę – poziom pomocy wynosi 30% - w przypadku dochodu na poziomie nie wyższym niż 100 tys. zł rocznie lub 60% dla osób których średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego nie przekracza kwoty 1400 zł w gospodarstwie wieloosobowym i 1960 zł w gospodarstwie jednoosobowym),

- projektu pn. Czysta Energia Blisko Krakowa (m.in. istnieje możliwość montażu kotła na biomasę dla których poziom emisji pyłów nie przekracza 20 mg/m³ - spełniają wymogi propozycji lokalnej uchwały „antysmogowej”),
- ulgi termomodernizacyjnej (odliczenia wydatków w ramach rocznego rozliczenia PIT).

W Gminie Skawina funkcjonuje zespół ekodoradców (współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach instrumentu dotacyjnego LIFE oraz ELENA) oraz programu STOP SMOG. **Doradcy wspierają mieszkańców w zakresie analizy potrzeb technicznych, złożenia wniosku o pomoc oraz jej rozliczenia w odpowiedniej instytucji** np. w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Dodatkowo po wprowadzeniu nowych ograniczeń wprowadzony zostanie Lokalny Program Osłony dla najuboższych w zakresie dopłat do zwiększonych kosztów ogrzewania w przypadku kiedy nie mogli skorzystać z jednego z programów pozwalających na ocieplenie budynku i ograniczenie kosztów ogrzewania. Doświadczenia realizowanych projektów np. Laboratorium Skawina pokazuje wysoką efektywność realizacji programów wymiany „kopciuchów” w połączeniu z ociepleniem budynków. W ramach zadania dotyczącego budynku jednorodzinnego w Wielkich Drogach wymieniono „kopciucha” na nowy kocioł gazowy oraz ocieplono ściany zewnętrzne i poddasze, wymieniono okna co pozwoliło obniżyć koszty ogrzewania z około 8000 zł rocznie (10 ton węgla po 800 zł za tonę) przed wymianą „kopciucha” na około 3800 zł w rok po użytkowaniu kotła gazowego. Mieszkańcy budynków w których realizowane są programy związanych z wymianą starego źródła ciepła i termomodernizacją budynku wskazują obniżone koszty ogrzewania oraz wzrost komfortu życia mieszkańców ocieplonych budynków zwłaszcza osób w podeszłym wieku i ograniczeniami mobilności.

Należy także zwrócić uwagę, iż sprostanie nowym wymaganiom w zakresie warunków technicznych (WT 2021) dla nowopowstających budynków eliminuje wykorzystanie węgla ze względu na wymagany wskaźnik (poziom) efektywności energetycznej (roczne zapotrzebowanie budynku na energię). Spośród istniejących paliw stałych w praktyce jedynie biomasa pozwoli na jego osiągnięcie. **Montowanie instalacji węglowych w nowych budynkach zostało więc znacząco ograniczone już od 2020 r.**

Należy również podkreślić, że okres wdrażania lokalnej uchwały antysmogowej jest dłuższy niż okres użytkowania większości kotłów na paliwa stałe. Okres gwarancji kotłów na węgiel 5 klasy według normy PN-EN 303-5:2012 lub spełniających wymagania dyrektywy ws. ekoprojektu wynosi najczęściej od 3 do 5 lat (różne elementy kotła mają różny okres gwarancji producenta). Przed wejściem w życie lokalnej uchwały antysmogowej okres życia już zakupionych kotłów minie.

Narzędziem prawnym umożliwiającym wprowadzanie lokalnych ograniczeń są tzw. uchwały antysmogowe. W ramach tego narzędzia prawnego proponuje się wprowadzenie całkowitego zakazu jedynie w odniesieniu do eksploatacji urządzeń zasilanych węglem, a nie względem wszystkich urządzeń na paliwa stałe. W przypadku instalacji grzewczych na biomasę w szczególności drewno w stosunku do nowo instalowanych urządzeń proponuje się dodatkowe wymagania w zakresie emisji pyłów (w odniesieniu do kotłów) oraz związane z ich konstrukcją i wyposażeniem w dodatkowe urządzenia zwiększające efektywność (w odniesieniu do miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń).

Najważniejsze główne założenia lokalnej uchwały antysmogowej to:

1. Wprowadzenie całkowitego zakazu stosowania węgla od 1 stycznia 2030 r. Objęcie zakazem dotyczy następujących rodzajów instalacji:
 - kotłów, tj. instalacji, które dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania,
 - miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń, tj. instalacji wydzielających ciepło poprzez bezpośrednie przenoszenie ciepła lub w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy lub systemu dystrybucji gorącego powietrza (ogrzewacze pomieszczeń, piece, kominki, trzony kuchenne, piece kaflowe i inne).Oznacza to, że od 1 stycznia 2030 r. nie będą eksploatowane żadne źródła ogrzewania zasilane węglem bez względu na jego sortyment.
2. Powstrzymanie powstawania nowych źródeł zasilanych węglem tj. wprowadzenie zakazu instalacji nowego kotła lub miejscowego ogrzewacza pomieszczeń na węgiel od 1 stycznia 2022 r.
3. Zapewnienie terminów wymiany (zaprzestania eksploatacji) aktualnie eksploatowanych urządzeń spójnych z terminami wynikającymi z uchwały antysmogowej dla Małopolski tj:

Terminy wymiany kotłów

- obowiązek wymiany pozaklasowych kotłów na węgiel i biomasę do 31 grudnia 2022 r.
- obowiązek wymiany kotłów na węgiel i biomasę spełniających wymagania klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012 do 31 grudnia 2026 r.
- możliwość użytkowania kotłów na biomasę spełniających wymagania klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., do końca ich żywotności
- obowiązek wymiany kotłów na węgiel spełniających wymagania klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012 oraz kotłów na węgiel spełniających wymagania dyrektywy ws. ekoprojektu do 31 grudnia 2029 r.
- możliwość bezterminowego użytkowania kotłów na biomasę spełniających wymagania dyrektywy ws. ekoprojektu,
- obowiązek wymiany do 31 grudnia 2022 r. miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na węgiel,
- możliwość eksploatacji miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 lipca 2017 r., pod warunkiem spełnienia przez nie wymagań dyrektywy ws. ekoprojektu lub dostosowania do 31 grudnia 2022 r. do tych wymagań, tj. zapewnienia sprawności cieplnej urządzenia na poziomie co najmniej 80% lub wyposażenia w urządzenie redukujące emisję pyłu do poziomu zgodnego z wymaganiami ekoprojektu.

Natomiast w przypadku klasy 3 wnosimy o zaostrenie dotychczasowych przepisów obowiązujących w uchwale dla Małopolski, poprzez wprowadzenie obowiązku wymiany kotłów na węgiel i biomasę spełniających wymagania klasy 3 według normy PN-EN 303-5:2012 do 31 grudnia 2023 r. Uzasadnienie zmian wynika z różnicy w poziomie emisji pyłów pomiędzy klasami kotłów na paliwa stałe – maksymalne stężenie pyłów z kotła klasy 3 według normy PN-EN 303-5:2012 wynosi 125 mg/m³ dla węgla i 150 mg/m³ dla biopaliw podczas gdy w przypadku kotłów spełniających wymogi dyrektywy ws. ekoprojektu wynosi maksymalnie 40 mg/m³. Należy także podkreślić że badania wykonywane przez naukowców w oparciu o dostępne kotły spełniające wymogi dyrektywy ws. ekoprojektu oraz paliwa dostępne na rynku pokazują że odstępstwa od jakichkolwiek warunków określonych

w użytkowaniu kotła, montażu lub stosowanego paliwa mogą powodować różnice pomiędzy rzeczywistymi emisjami od emisji w laboratorium na poziomie od niemal 190% do ponad 8100% (badania Centrum Badawczego Energetyki i Ochrony Środowiska Instytutu Badań Stosowanych Politechniki Warszawskiej).

Warunkiem podjęcia przez Zarząd Województwa Małopolskiego prac nad lokalną uchwałą antysmogową dla obszaru określonej gminy, a następnie jej procedowania przez Sejmik Województwa Małopolskiego, jest skierowanie przez gminę wniosku do Zarządu Województwa Małopolskiego po podjęciu przez Radę Gminy odpowiedniej uchwały kierunkowej. Prace legislacyjne zmierzające do wprowadzenia lokalnych ograniczeń w eksploatacji urządzeń na paliwa stałe podejmowane będą jedynie na wniosek gmin.

Kierownik Wydziału
Grzegorz Horwacik

BURMISTRZ
mgr Norbert Rzepisko

